روزنامه شرق

چهارشنبه ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۰ • ۳۰ جمادی‌الاول ۱۴۳۲ • ۴ می ۲۰۱۱ • سال هشتم

شماره پیاپی ۱۲۳۸ • شماره ۳۱۴ دوره جدید • ۲۰ صفحه + ۱۶ صفحه ویژه کتاب • ۶۰۰ تومان

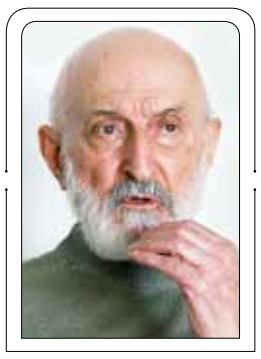

نخستین وزیر کشاورزی ایران پس از انقلاب:

بازده کار نشان می‌دهد که خصوصی‌سازی واقعی نیست

گروه اقتصادی: با آنکه سه دهه از دورانی که به عنوان وزیر کشاورزی در دولت حضور داشت؛ می‌گذرد باز هم برای علی محمد ایزدی، کشاورزی یکی از دغدغه‌های اصلی‌اش است. رشد کشاورزی را زمانی محقق شده می‌داند که مالکیت به معنای واقعی کلمه محترم شمرده شود...

صفحه ۵

گفت‌وگوی شرق با کارگردان فیلم «شادی من»

تصمیم اخلاقی در شرایط غیراخلاقی

گروه سینما: «شادی من» به کارگردانی سرگئی لوزنیتسا، منتخب بخش مسابقه جشنواره کن ۲۰۱۰ و نامزد دریافت جایزه نخل طلای این جشنواره که در چندین جشنواره بین‌المللی دیگر از جمله کارلووی‌واری، هامبورگ، ملبورن، نیویورک، سانفرانسیسکو، سائوپولو، دوبی، هنگ کنگ، ایروان و استکهلم حضور پیدا کرده، در نوع خود فیلمی جسورانه است...

صفحه ۱۴

سخنگوی ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی خبر داد

بدهی ۶ هزار میلیارد تومانی ۶۵ نفر به بانک‌ها

گروه اقتصادی: بیش از دو سال از افزایش ناگهانی مطالبات معوق می‌گذرد با این حال هنوز راهکار موثری برای حل این معضل ارایه نشده است. البته در این میان بسیاری و به ویژه دولتمردان از کاهش مطالبات معوق به مبلغ ۴۳ هزار میلیارد تومان می‌گویند و برخی نیز چون مجلس‌نشینان همان ۵۰ هزار میلیارد تومان را رقم اصلی مطالبات معوق بانکی می‌دانند. این معضل به اندازه‌ای چشمگیر است که همگان را به تکاپو واداشته تا برای آن چاره‌اندیشی کنند. با این حال در این وادی از راهکار خبری نیست و جسته و گریخته خبر می‌رسد که برخی بدهکاران دانه‌درشت مبالغ کلانی به شبکه بانکی بدهکارند. دیروز باز هم از این دانه‌درشت‌ها سخن گفته شد. آقامحمدی، سخنگوی ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی اعلام کرد: «۶۵ نفر که در مجموع شش هزار میلیارد تومان بدهی بانکی داشتند، شناسایی شدند. فقط یکی از این ۶۵ نفر به تنهایی هزار میلیارد تومان به شبکه بانکی بدهکار بوده است.» رییس جمهوری نیز که بارها اعلام کرد فهرست بدهکاران دانه‌درشت شبکه بانکی را منتشر می‌کند، ترجیح داد سکوت پیشه کند. شاید به این دلیل که برخی از بدهکاران وابسته به افراد ذی‌نفوذ بودند.

> نکته
>
> آقامحمدی: فقط یکی از این ۶۵ نفر به تنهایی هزار میلیارد تومان به شبکه بانکی بدهکار بوده است

تقریبا نیمه دوم سال ۸۶ بود که سیر صعودی مطالبات معوق بانکی شتاب گرفت. همین رخداد بانک مرکزی را به ادغام دو شاخص دیگر در آمار مطالبات معوق در نشریه گزیده آمارهای اقتصادی کرد تا رد این آمار از این طریق در تارنمای بانک مرکزی گم شود. در زمان روی کار آمدن دولت نهم یعنی شهریور ماه ۸۴ مطالبات معوق شبکه بانکی حدود پنج هزار میلیارد تومان بود که به فاصله دو سال به ۹ هزار میلیارد تومان و دو سال بعد به ۳۸ هزار میلیارد تومان رسید. تقریبا در نیمه‌های سال ۸۹ بود که اعلام شد، رقم مطالبات معوق به ۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است؛ روندی که نگرانی بسیاری را برانگیخت. در این چند ماه هم پی در پی خبر از کاهش مطالبات معوق از سوی دولتمردان به گوش می‌رسد. گاهی رییس کل بانک مرکزی در انظار حاضر می‌شود و می‌گوید مطالبات معوق به ۴۲ هزار میلیارد تومان کاهش یافته است و بار دیگر وزیر اقتصاد است که در این نقش باز هم از کاهش مطالبات بانکی خبر می‌دهد. تا اینکه دیروز نوبت به رحیمی، معاون اول رییس جمهوری و آقامحمدی رسید تا از کاهش مطالبات معوق بانکی خبر دهند.

گزارش صفحه ۴ را بخوانید

آیا رقم یارانه نقدی کاهش می‌یابد

چالش یارانه‌ها در سال ۹۰

گروه اقتصادی: هر چند که رقم ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومان یارانه نقدی بدون تعارف نتوانسته هیچ نسبتی با افزایش هزینه‌ها در قبض‌ها گاز و برق داشته باشد اما به نظر می‌رسد همین مقدار یارانه نقدی نیز در سال جاری با کاهش مواجه شود. یارانه‌ها در سال ۹۰ از همین ابتدای سال و در هنگامه ارزیابی بودجه ۹۰ در صحن علنی مجلس با مشکل مواجه شد. نمایندگان مجلس بر این باورند که رقم ۶۲ هزار میلیارد تومان درآمد حاصل از اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها که مورد نظر بودجه ۹۰ است با واقعیت‌های اقتصادی کشور تفاوت دارد و می‌تواند فضای اقتصاد را ملتهب کند. از سوی دیگر اما به دولت تا به اینجای کار اجازه داده نشده است که در سال جاری افزایش قیمتی بیش از ۲۰ درصد را تجربه کند در حالی که محاسبات موجود نشان می‌دهد برای رسیدن به ۶۲ هزار میلیارد تومان درآمد ناشی از هدفمندسازی یارانه‌ها باید قیمت‌ها بیش از ۲۰ درصد افزایش یابند. اما آن چه تا به اینجای کار ملموس است، نیاز به افزایش قیمت‌ها به بیش از ۲۰ درصد می‌باشد: در صورتی که درآمد ۶۲ هزار میلیارد تومانی در بودجه مهر تصویب را مزه‌مزه کند. این اما تنها یک بخش از ماجراست. در سال جاری یارانه‌بگیرها نیز به میزان ۹ میلیون نفر افزایش می‌یابند که همین مساله جریان یارانه‌های نقدی را با پرسشی تازه مواجه کرده است. مخصوصا اینکه حالا نمایندگان نیز مصوب کرده‌اند که دولت حق ندارد برای جبران یارانه‌های نقدی از وجوه خزانه استفاده کند. در واقع این تصمیم تازه نمایندگان می‌تواند دست دولت را برای پوشش یارانه‌ها به هر شکل ممکن ببندد. همه این مسایل باعث شده است تا نسبت به میزان پرداخت یارانه نقدی در میان کارشناسان چالش ایجاد شود. از سوی دیگر افزایش ۹ میلیون نفری افراد یارانه‌بگیر نیز این چالش را پررنگ‌تر کرده است. در همین رابطه خبرآنلاین می‌نویسد: نمایندگان معترض به ارقام هدفمندسازی در اعتراضات خود عنوان می‌کنند که دولت در عمل به جای تخصیص ۵۰ تا ۶۰ درصد از منابع هدفمندسازی به یارانه‌های نقدی در عمل ۹۰ درصد آن را به این امر اختصاص داده است. مصباحی‌مقدم یکی از نمایندگان معترض به این موضوع در جریان مذاکرات صحن علنی عنوان کرده بود با توجه به رشد ۲۰ درصدی قیمت حامل‌های انرژی دولت حداقل هشت هزار میلیارد تومان کسری بودجه در این زمینه خواهد داشت، کاظم دلخوش نیز به طرح رقمی حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان در جلسات کمیسیون تلفیق اشاره داشت که این رقم در واقع در صورت تصویب می‌تواند تا حد زیادی ماجرای یارانه‌های نقدی را با تحول همراه سازد. بنابراین می‌توان گفت در حال حاضر کاهش هشت تا ۱۲ هزار میلیارد تومانی رقم هدفمندسازی در بودجه مطرح است که در این صورت حداقل بخشی از این کاهش باید از طریق کاهش سهم خانوارها تامین شود؛ در غیر این صورت یا سهم بخش تولید به شدت کاهش پیدا خواهد کرد یا سهم دولت به صرف نزدیک خواهد شد. در این شرایط اما این پرسش مطرح است که کاهش یارانه‌ها چه تغییر اساسی در زندگی شهروندان ایجاد می‌کند؟ تا به اینجای کار یارانه‌های ۴۵۵۰۰ تومانی هم بنا بر گفته بسیاری از شهروندان نتوانستند رابطه منطقی با گرانی حامل‌های انرژی برقرار کنند. حالا اگر میزان یارانه‌ها کاهش یابد به نظر می‌رسد این وضعیت با شیب منفی‌تری ادامه یابد.

برآورد مهم بخش‌های مختلف از منابع هدفمندسازی در سال ۹۰ (ارقام به تومان)

بخش	پیشنهاد اولیه	ارقام احتمالی بعد از کاهش در کمیسیون تلفیق	
	۶۲ هزار میلیارد	۵۴ هزار میلیارد	۵۰ هزار میلیارد
دولت	۶	۵/۴–۱۰/۸	۵/۰–۱۰
صنعت و کشاورزی	۱۸/۱	۱۶/۲	۱۵
خانوارها	۳۷/۹	۲۷–۳۲/۴	۲۵–۳۰
یارانه هر نفر	۴۵۵۰۰	۳۲۴۰۰–۳۸۹۰۰	۲۹۹۰۰–۳۵۹۰۰

برادر گرامی
سیدشهاب‌الدین طباطبایی اردکانی

درگذشت پدربزرگ گرامیتان را تسلیت می‌گوییم
از خداوند متعال برای آن مرحوم رحمت واسعه الهی و برای شما
و سایر بازماندگان صبر و اجر خواستاریم.

محمدامیر مظاهری - سعید پورعزیزی - مهدی رحمانیان
محمدرضا کیانی - داوود محمدی - کاظم رهبر - هادی حیدری
حجت طهماسبی - امیرحسین ناصری - ریحانه طباطبایی
امیرعباس نخعی - امید ایران‌مهر

طرح: هادی حیدری/ شرق

امروز، آغاز نمایشگاه کتاب

وسوسه حضور

گروه کتاب، بابک ذاکری: بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تهران از امروز به شکل رسمی کار خود را، در محل مصلای تهران آغاز می‌کند. ناشران داخلی سال‌هاست که حاصل کار خود در یک سال گذشته را در این نمایشگاه به بازدیدکنندگان ارایه می‌کنند: ۲۰۸ هزار عنوان جدید کتاب در بخش داخلی و بیش از ۱۹۶ هزار عنوان کتاب در بخش خارجی به خودی خود نشان‌دهنده اهمیت این نمایشگاه است. نمایشگاهی که همه ساله تعداد بسیار زیادی را به سوی خود جذب می‌کند. بازدیدکنندگان میلیونی این نمایشگاه، آن را به یکی از مهم‌ترین وقایع فرهنگی کشور و حتی منطقه تبدیل کرده است و هر ساله این نمایشگاه میزبان تعدادی از میهمان‌های خارجی است. امسال نیز نمایشگاه میزبان بیش از ۵۰۰ نفر از کشورهای مختلف است اما نکته مهم شاید حضور ناشران و میهمانانی از کشور مصر است. مصری‌ها به گفته مسوولان برگزارکننده نمایشگاه با وجود مشکلاتی که در کشورشان وجود دارد در این نمایشگاه حضور چشمگیر و پررنگی خواهند داشت. این رخداد مهم فرهنگی اما همه ساله حرف و حدیث‌هایی با خود به همراه دارد. چند سالی است که دیگر به موضوع محل برگزاری نمایشگاه کتاب توجه نمی‌شود، گویی همگان پذیرفته‌اند که نمایشگاه قرار است تا سال‌های سال در محیط مصلی برگزار شود. محیطی که از سال‌های پیش گفته شده است که نمی‌تواند پاسخگوی خیل میلیونی بازدیدکنندگان باشد. سال‌های سال است که منتقدان برگزاری نمایشگاه به مسوولان یادآوری می‌کنند که محل نمایشگاه از تهویه لازم برخوردار نیست، امکانات رفاهی برای بازدیدکنندگان چندان فراهم نیست، امنیت نمایشگاه به شکل کامل بررسی نشده است به خصوص که آتش‌سوزی خطری است که همواره چنین نمایشگاهی را تهدید می‌کند. با همه کاستی‌هایی که ذکر شد همه دست‌اندرکاران و مخاطبان کتاب مایلند در نمایشگاه حضور داشته باشند هر چند دلایل هر یک برای حضور با دیگری متفاوت است. مسوولان برای ارایه کارنامه یک ساله خود از تمام توان خود را برای خوش آب و رنگ کردن نمایشگاه استفاده می‌کنند. نویسندگان این شانس را می‌یابند که با مخاطبان خود رو در رو گفت‌وگو کنند و ناشران به فکر فروشی هستند که قرار است تجارت‌شان را برای سالی دیگر زنده نگه دارد. خوانندگان نیز برای خرید ارزان‌تر کتاب و دسترسی به تعداد زیادی کتاب و حتی خرید کتاب خارجی به این نمایشگاه می‌آیند. تنها قشری که شاید چندان از این نمایشگاه خرسند نباشند کتابفروشان هستند که آنها نیز چند سالی است که با ارایه تخفیف به خریداران در زمان نمایشگاه در تنور آن می‌دمند. اما هر ساله و تقریبا در تمام دوران نمایشگاه همین امر که همگان قصد دارند در نمایشگاه شرکت کنند، گاه به گاه به دعواهای مطبوعاتی کشیده شده است. کمبود جا، اختصاص نیافتن غرفه به برخی از ناشران، عدم اجازه ورود برخی از کتاب‌هایی که مجوز نشر دارند به نمایشگاه از جمله مشکلاتی است که هر ساله بین تولیدکنندگان کتاب و مسوولان کتاب اختلاف می‌افکند. اما باز هم، بنا به اذعان بسیاری از فعالان حوزه نشر و مخاطبان نمایشگاه کتاب به راستی جشنی است فرهنگی که هر ساله در اردیبهشت ماه رونقی به کسب و کار کم‌رونق کتاب می‌بخشد. شاید بیراه نباشد اگر بگوییم نمایشگاه کتاب تهران صنعت نشر را زنده نگه داشته است.

سرمقاله

شورایاری‌ها تجربه مردمسالاری محله‌ای

احمد مسجدجامعی

شوراها و نهادهای مدنی بر اساس احترام متقابل بین انسان‌ها شکل می‌گیرد. مبنای تفکر شورایی و نهادینه کردن آنها ریشه در چارچوب گفت‌وگویی دارد که ظرفیت آن در سطوح ملی، محلی و حتی بین‌المللی است. بنیان نظری تفکر نهادهای محلی و شورایاری‌ها ریشه در لزوم گسترش سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی دارد. چیزی که امروز جامعه بشری بدون آن امکان اداره مطلوب امور را ندارد و به مراتب از زیرساخت‌های فیزیکی ضروری‌تر است. از سوی دیگر، گفت‌وگو، شورا و اداره شورایی را بنا به فلسفه تشکیل اجتماعات و جوامع، باید از بدیهی‌ترین و فطری‌ترین کارها دانست که همانند نفس کشیدن و خوردن و آشامیدن نیازی به تبیین و استدلال ندارد، ولی عوامل و نیروهایی که زمینه‌ساز و توجیه‌گر حضور مدیریت‌های تمرکزگرا بودند، همواره این رکن اساسی جامعه را به حاشیه رانده‌اند. در هر شرایطی نیز که انسان‌ها ضرورت احیای این اصول انسانی را در اداره جامعه فریاد زده‌اند، بنیادهایی که محصول نگرش‌های تمرکزگرا هستند، نهادهای مدنی و شورایی را به حاشیه رانده‌اند. به همین دلیل می‌توان اولین رسالت تعریف‌شده را برای توسعه اداره شورایی در جامعه، شناسایی عوامل بازدارنده و چاره‌جویی برای تحول آنها به تناسب ظرفیت‌های انسانی دانست. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها و ضرورت‌های امروزین مدیریت شهری، برنامه‌ریزی برای گفت‌وگوی متقابل با شهروندان و مشارکت دادن و حضور آگاهانه و پایدار آنها در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، رفاهی و امور محلی است. در این راستا، نهادهای محلی مانند شوراها و شهرداری‌ها به دلایل مختلف در شکل‌گیری و ساماندهی مشارکت مردم به ویژه در مقیاس محلات و نواحی نقش ارزشمندی دارند. در تهران با اهتمام مدیریت شهری و همکاری و تعامل سایر نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط، در قالب تشکیل و حمایت از فعالیت‌های «شورایاری‌های محلات» اقدامات خوبی در زمینه استفاده از ظرفیت مشارکت و همکاری شهروندان و توجه به اولویت‌ها و نیازهای محلی صورت گرفته است. این نهاد مدنی تا به حال سه دوره را پشت سر گذاشته است. اولین دوره انتخاب و تشکیل شورایاری‌ها به سال ۱۳۷۹ بر می‌گردد که در ۸۷ محله از ۱۳ منطقه شهر تهران تشکیل شدند. دوره دوم انتخابات شورایاری‌ها در سال ۱۳۸۴ در عموم محلات شهر تهران برگزار شد و بالاخره دور سوم فعالیت انجمن شورایاری‌ها در سال ۱۳۸۷ بود که ۳۷۴۰ نفر در ۲۲ منطقه شهری انتخاب شدند و هم‌اکنون نزدیک به دو سال و اندی از آغاز به کار این نهادهای محلی در دوره اخیر می‌گذرد. بنابراین تعداد ۸۷ محله در شهر تهران از تجربه ۱۱ ساله و ۲۹۳ محله نیز از تجربه شش ساله برخوردارند. این نهادهای محلی امروزه به عنوان بخشی از نظام مدیریت شهری عمل می‌کنند و ادامه وظایف برنامه‌ریزی و نظارت شورای شهر را در سطح محلی محقق می‌سازند. این نهاد در صورت پویایی می‌تواند در حوزه فعالیت‌های شهری بسیار کارآمد باشد و زمینه‌های پایداری توسعه شهری را گسترش دهند. با تشکیل و شروع به کار این نهاد در سال‌های گذشته تجارب بسیاری برای برنامه‌ریزان و مجریان به دست آمد و باعث تحرک جدیدی در مدیران شهری شد و با گذشت زمان کاستی‌ها و کمبودها و موانع پیشرفت آن نمایان شد و نیاز به تقویت و ارتقای منزلت و جایگاه این نهاد و رفع موانع فعالیت‌های آن احساس شد.

ادامه در صفحه ۱۹

ضمیمه امروز

ویژه بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تهران

با آثار و گفتاری از:
عبدالحسین آذرنگ
ضیاء موحد
مژده دقیقی
مرتضی کاخی
یحیی یثربی
و پرونده‌ای برای سعید ارباب‌شیرانی

تیترها

پیرامون بودجه قضایی در مجلس قرائت شد

نامه مقام معظم رهبری به رییس جمهور

صفحه ۳

مخالفت مجلس با ریاست رییس جمهور بر سازمان هدفمندی یارانه‌ها

صفحه ۲

شایعه فوت تکذیب شد

فعالان سیاسی بر بالین سحابی

صفحه ۲

ناصر حجازی در «آی‌سی‌یو» بستری شد

اسطوره تسلیم نشو

صفحه ۱۷

حرف اول

تمایز مجاز میان کتاب و مجله

خسرو طالب‌زاده

ماندگاری؛ مشخصه تمایز بخش میان کتاب و مطبوعه قلمداد شده است. مشخصه‌ای که موید آن است که مطبوعات دوره زمانی مشخص و محدود دارند و محل عرضه آن دکه‌های مطبوعاتی است و پس از پایان دوره زمانی آن، مهلت حضور و عرضه آن به اتمام می‌رسد، اما کتاب زمان ندارد و در بی‌زمانی، هر مکانی به آن تعلق دارد و گردنیستی زمان آن فرا نمی‌گیرد و جای آن کتاب‌فروشی و محل دایمی نمایش آن کتابخانه است. این تعریف به زبان کتاب انجامیده است. زیرا سبب شده است تا ضمن احترام و ارزش والا قایل شدن برای آن، نظارت و قوانین و مقررات آن سخت‌گیرانه‌تر و محکم‌تر باشد. این تبعیض تا جایی تعمیق یافته است که سخن از قانون مطبوعات متعارف است و متداول اما سخن گفتن از قانون کتاب برای بسیاری سخت است و نامانوس و دلهره‌آفرین و بیمناک. ریشه این تمایز دلایل بسیار دارد. یکی از آنها این است که مطبوعات به دوره مدرن تعلق دارد و امری است غیرخودی اما کتاب ریشه در سنت و تاریخ دارد و تا نزول کتاب مقدس در زمان سرگذشت می‌یابد و عزیز و محترم و گاه مقدس می‌شود. بنابراین در کتاب محترم جای هر سخنی و حدیثی و روایتی نیست. گفته‌اند برخی موارد ناپاک در زمان مستحیل می‌شوند و پاک. اما در مورد کتاب حکم برخلاف است و در عمر بلند کتاب چیزی مستحیل نمی‌شود و زمان مطهر کتاب نیست. برای مثال اگر مقاله‌ای در روزنامه‌ای منتشر شود چون عمر یک روزه دارد، زمان کوتاه آن موجب تسامح و تساهل است اما همان مقاله در کتاب حکمی دیگر دارد و زمان اثری دیگر. اما این تعریف از کتاب نیز خود بخشی از تاریخ منسوخ است و امروز ناراست. زیرا هم برخی مجلات و نشریات عمری جاودانه دارند و چون کتاب در تاریخ می‌پایند و هم برخی کتاب‌ها عمر چند روزه دارند و چون مجلات به سرعت انتشار از گردونه توزیع بیرون می‌روند. از سوی دیگر در عصر اینترنت و فضای مجازی هیچ نوع مرگ نوشتاری‌ای وجود ندارد و همه چیز در حافظه تاریخ به مانند مموری اینترنال یا اکسترنال باقی می‌ماند و غیرمجاز «مجازی» می‌شوند. بنابراین تمایز میان کتاب و مجله عرفا و عقلا منسوخ شده است و اگر درباره این دو با دو رویکرد و نگاه تفسیر می‌شوند، به موضوع و ماهیت کتاب و مجله مربوط نیست، به نگاه و رویکرد منسوخ شده و نادرست مربوط است. بر این اساس دو شیوه نظارت در مورد کتاب و مجله؛ یکی بر اساس نظارت پیشینی (قبل از چاپ) و یکی بر اساس نظارت پسینی (بعد از چاپ) عقلا و بر مبنای درایت مدیریت فرهنگی و شناخت کارشناسی حوزه رسانه باطل و بی‌فایده است و ناممکن.

ادامه در صفحه آخر